God hygien inom barnomsorgen - information till personal - Rutin - Hälso- och sjukvård, Region Gävleborg

Titel: God hygien inom barnomsorgen - information till personal - Rutin - Hälso- och sjukvård, Region Gävleborg	**Dokumentkategori:** Rutin	**Omfattning:** Hälso- och sjukvård, Region Gävleborg
Dokumentägare: Smittskyddsläkaren	**Dokumentansvarig:** Administratör, smittskydd	**Beslutsinstans:** Smittskydd
Diarienummer: Ej tillämpligt		**Datum för översyn:** se giltigt t o m

Innehåll

Syfte och omfattning....2
Innehåll....2
Allmänt....2
Hygienråd till förskolan samt råd vid utbrott....2
Handhygien....3
Hygienrutiner i skötrum och toaletter....3
Blöjbyte....3
Toalettbesök....3
Tandborstar och nappar....4
Mathantering....4
Städning och rengöring....4
Aktiviteter....5
Utbrott av tarmsmitta på förskolan – information till personal....5
Smittvägar....6
Orsaker....6
Ska barnet stanna hemma?....6
Övrigt....6
Rengöring....6
Kommunikation och implementering....7
Medverkande och granskare....7

Syfte och omfattning

Syftet med detta dokument är att minska smittspridning inom förskolans verksamheter.

Innehåll

Allmänt

Med bra rutiner skapas förutsättningar för personalen att hålla en god hygien. Följande råd är till för att förhindra smittspridning i förskolan och är tänkta att ses som ett hjälpmedel för att identifiera eventuella riskområden.

Hygienråd till förskolan samt råd vid utbrott

Med bra rutiner skapas förutsättningar för personalen att hålla en god hygien och därmed minska risken för smittspridning inom förskolan. Rutinerna blir även en viktig del av förskolornas egenkontroll.
På förskolan finns många barn på liten yta vilket gör smittorisken större, därför ska hygienrutinerina på förskolan vara på en högre nivå än i hemmet.

Handhygien

God handhygien är en förutsättning för att förhindra smittspridning.

- Tvätta händerna (både personal och barn) före måltid, efter toalettbesök, blöjbyte och utevistelse samt vid ankomst till och hemgång från förskolan. Hjälp barnen vid behov.
- Använd flytande tvål och pappershanddukar.
- Händerna bör tvättas/desinficeras med handsprit när man torkat snor eller hjälpt barnet att snyta sig.
- Kortärmad klädsel, kortklippta naglar samt fingrar utan ringar krävs för god handhygien då det lätt fastnar bakterier och virus som inte går att tvätta bort. Undvik även att använda armband och klockor samt nagellack.
- Använd engångshandskar vid kontakt med blod, kräkning, urin och avföring. Därefter handtvätt och handdesinfektion.
- Hosta och nys i armvecket. Det är viktigt att även lära barnen hur man gör.
- Önskvärt är att personal byter kläder när vid hemkomst. Det finns risk att virus/bakterier fastnar i kläderna som används på förskolan.
- Tvätta använda arbetskläder i så hög temperatur som går.

Hygienrutiner i skötrum och toaletter

Att ha bra hygienrutiner i skötrum och toaletter skapar trygghet och minskar risken för smittspridning. Det är viktigt att kunna hålla dessa utrymmen rena. Material som behövs vid blöjbyte ska finnas inom räckhåll. Tänk på att förvara rent material avskilt så att risk för stänk och kontaminering elimineras.

Blöjbyte

- Blöjbyte sker på skötbord med avtorkbar yta och engångsunderlägg.
- Aväind engångshandskar vid byte av bajsblöja. Lägg blöjan i en plastpåse som försluts och slängs. Handskar byts alltid mellan varje blöjbyte.
- Tvätta och torka med engångstvättlappar.
- Blöjor kastas i hink med lock, gärna med pedal. Hinken ska vara oåtkomlig för barn.
- Torka av skötbordet med ytdesinfektionsmedel efter varje blöjbyte. Tänk även på skötbordets kant där barnen tar med sina händer. (Blir lätt nedsmutsat där).
- Plastförkläde kan användas vid risk för stänk vid till exempel diarré.
- Både barn och personal avslutar med handtvätt.
- Inga leksaker på skötborden.

Toalettbesök

- Har barnet bajsat – använd engångshandskar.
- Nedfällt toalettlock innan spolning för att minska smittspridning.
- Viktigt att pottor och toalettsitsar rengörs efter varje användning samt att de förvaras på anvisad plats. OBS! Ej nära rent material.

Tandborstar och nappar

Barnen ska inte borsta sina tänder på förskolan. Barnens nappar förvaras märkta med namn, åtskilda och oåtkomliga för barn. Uppmana vårdnadshavare att ta hem och koka napparna alternativt byta ut dom regelbundet. Extra viktigt vid utbrott.

Mathantering

Handtvätt före alla måltider (inkl mellanmål, fruktstund och fika).

Barn och personal som är infekterade (snoriga/hostiga, har eksem eller plåster på händerna) ska inte delta i mathantering, dukning eller bakning.

Vid bakning ska all deg förbrukas eller kastas (till exempel trolldeg). Barnen får endast baka sådant som gräddas. Barnen ska inte baka chokladbollar eller annat som inte gräddas. Använd helst Torky (engångshandduk) vid rengöring av matbord. Om disktrasa används ska den bytas dagligen.

Städning och rengöring

Städning i förskolan är viktig för att upprätthålla en bra inomhusmiljö. Tydliga rutiner för städning och fördelning av ansvar bör vara en del av förskolans egenkontroll. En förskola behöver städas dagligen, vissa hygienutrymmen och särskilda miljöer kan behöva städas flera gånger varje dag.

Vid spill av kroppsvätskor som urin, avföring, kräking och blod, torka först upp med torkpapper (beroende på mängd). Rengör ytan med rengöringsmedel samt efter detta mekaniskt med Ytdesinfektion. Använd engångshandskar. Torka av golvet med god marginal runt ”spillet” då partiklar lätt sprids och smittar mycket.

- Vid övrig städning används rengöringsmedel.
- Örngott till sovkudde tvättas minst var 14:e dag i 60^{o} samt vid behov.
- Kuddar, filtar, madrassöverdrag och andra textilier i gemensamma ytor tvättas minst 2 gånger i månaden i 60^{o} samt vid behov. Varje barns madrass/filt/kudde ska förvaras enskilt.
- Mjukisleksaker som barnen gosar med tvättas med fördel varje vecka i 60^{o} samt vid behov.
- Övriga tvättbara leksaker tvättas varannan månad samt vid behov, oftare vid smittsamma utbrott. Gäller även textilier.
- Reducera antalet leksaker och ha helst leksaker som kan diskas i diskmaskin.
- Minimera antalet kuddar och filtar.
- Möbler ska helst vara avtorkningsbara
- Uppmana vårdnadshavare att regelbundet ta hem och tvätta extrakläder och gosedjur. Det är extra viktigt vid utbrott.

Akuthink vid magsjuka

Vid ett utbrott av magsjuka är det lämpligt att använda en akuthink. På grund av att magsjuka är så smittsamt rekommenderas att använda engångsartiklar, inklusive hink, i så stor utsträckning som det går. Tänk därför på att endast ha den mängd produkter ni behöver vid ett utbrott i er hink. Se även stycket *Rengöring* sid 6.

Akuthinken bör förvaras så alla vet var den är och att den är nära till hands. Hinken ska alltid vara komplett utrustad, förslag på innehåll i akuthink:

- Engångsförkläden
- Engångshandskar
- Munskydd
- Skoskydd
- Plastpåsar för sopor
- Pappersrulle, till exempel hushålls- eller torkpapper
- Absorberingsduk eller liknande
- Desinfektionsmedel (använd den sort som kommunen har upphandlat)

Tänk på att städa med stor marginal, ca 2-3 meter runt om kräkningen/diarrén, eftersom kräkning/diarré stänker långt. Viruset kan överleva flera veckor om det inte avlägsnas.

Aktiviteter

Frisk luft är bra. Att vara utomhus mycket minskar smittspridning. Passa på att vädra lokalerna när ni är ute.

Att leka med vatten är alltid roligt men undvik vattenlek i gemensam balja eller barnpool. Vattenspridare är att föredra.

Utbrott av tarmsmitta på förskolan – information till personal

Magsjuka med kräkningar och/eller diarré är vanligt bland förskolebarn och kan bero på virus, bakterier eller parasiter. Smittan sprids ofta lätt. Handhygien är den viktigaste åtgärden för att förhindra smittspridning.

Magsjuka orsakad av virus är mycket smittsam. Barn och personal med magsjuka ska därför inte vara på förskolan förrän de är helt återställda (normal avföring) Det är arbetsgivaren som bedömer om/när infekterad personal kan arbeta. Barnet ska inte ha kräkts eller haft diarré på minst två dygn, personal är hemma minst ett dygn efter sista diarrén/kräkningen. Om många barn (fler än 5) insjuknar under ett dygn, vid behov ring och rådgör med smittskydd. Vid diarré efter utlandsresa ska alltid sjukvården kontaktas.

Smittvägar

Smitta sker genom att smittämnen från avföring och kräkningar kommer in i munnen. Detta sker antingen via direktkontakt med sjuka personer eller förorenade kontaktytor (till exempel golv, handdukar, leksaker, handtag och andra föremål).

Orena händer är en vanlig orsak till att smitta sprids. Man kan även smittas av mat och dryck som hanterats på ett felaktigt sätt. Magsjuka kan också smitta genom aerosol (små droppar i luften) som sprids vid kräkning. Smittan kan finnas kvar i mat som inte är tillräckligt uppvärmd, eller på förorenade föremål under flera dagars tid. Magsjukevirus och bakterier överlever frysning.

Orsaker

Virus är den vanligaste orsaken till magsjuka bland förskolebarn. Infektioner med norovirus kallas även ”vinterkräksjuka”, trots att man kan bli sjuk under hela året. Rota- och adenovirus är också vanliga virus som orsakar magsjuka. Andra orsaker till diarré är bakterier, främst salmonella, campylobakter och EHEC. Diarré på grund av tarmparasiter, till exempel giardia och cryptosporidier, kan också förekomma. Inkubationstid (tid från smittotillfälle till sjukdom) för magsjuka som beror på virus tar oftast 1-3 dagar från att man blir smittad tills man blir sjuk. Vid andra orsaker kan det ta längre tid.

Ska barnet stanna hemma?

Ja. Barn med magsjuka (diarré eller kräkningar) ska inte vara på förskolan. Barnet ska inte ha kräkts eller haft diarré på minst två (2) dygn innan återgång till förskolan. Barnet ska må så bra att det orkar delta i barngruppens vanliga aktiviteter, som kan innebära flera timmars utevistelse.
I en utbrottssituation kan inte hänsyn tas till alternativa orsaker till diarré, till exempel att barnet håller på att få tänder, ätit katrinplommon, är glutenintolerant etc. Alla lösa magar betraktas som smittsamma i en utbrottssituation.

Övrigt

- Om det finns misstanke om smittspriding, till exempel magsjuka, ögoninflammation eller vattkoppor, ska förskolan vara exra noga med att följa samtliga hygienrutiner.
- Informera all personal på förskolan om läget.
- Det är rektorn som ansvarar för vilken information som ges till vårdnadshavare (muntlig/skriftlig)

Rengöring

Den som sanerar kroppsvätskor, till exempel kräkning/avföring, ska ta på sig engångshandskar (plastförkläde om det finns) och ta upp avfallet med Torky alternativt engångstvättlappar. Rengör ytan med rengöringsmedel och vatten samt mekaniskt med desinfektionsmedel som är avsedd för detta ändamål och som är upphandlat. Torka av golvet med god marginal, ca 2-3 m runt ”spillet” då partiklar lätt sprids och smittar mycket. Var försiktig – skydda ögon, hud och käder. Lägg avfallet i plastpåse, förslut och släng i brännbara sopor. Om möjligt, byt kläder. Se även stycket *Akuthink vid magsjuka* sid 5.

Rengör leksaker dagligen, se även text under rubriken ”städning och rengöring”.

Föräldrar uppmanas att tvätta örngott, snuttefiltar och liknande som tillhör den egna barnvagnen. Önskvärt är att barnens extrakläder också tas hem för tvätt.

Om du har några frågor är du välkommen att ringa oss på smittskydd 026-155308.

Kommunikation och implementering

Smittskydd ansvarar för att rutinen finns tillgänglig på smittskyddets hemsida.

Detta dokument får inte brytas ner på underliggande nivå utan samråd med dokumentansvarig.

Medverkande och granskare

Rutinen har tagits fram av smittskyddläkaren i samverkan med smittskyddssjuksköterskor.